

MESTSKÁ ČASŤ BRATISLAVA - DEVÍNSKA NOVÁ VES

Materiál na rokovanie Miestneho zastupiteľstva
MČ Bratislava – Devínska Nová Ves
dňa 19.10.2020

Bod č. 3

Nesúhlas s plánom zrušenia mestských častí Bratislavы (názov podľa pozvánky)

Predkladateľ:

Dárius Krajcír
(titul, meno, prízvisko)
starosta
(funkcia)

Materiál obsahuje:

1. Návrh uznesenia (povinné)
2. Dôvodová správa (povinné)

Zodpovedný:

Ing. Mária Koprlová
(titul, meno, prízvisko)
prednostka
(funkcia)

Spracovateľ:

Mgr. Monika Dargajová
(titul, meno, prízvisko)
 právnik
(funkcia)

Návrh uznesenia:

Miestne zastupiteľstvo mestskej časti Bratislava – Devínska Nová Ves

1. n e s ú h l a s í

so zámerom zrušenia mestských častí hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavу na základe zverejneného materiálu „Národný integrovaný reformný plán - Moderné a úspešné Slovensko“ vydaného Ministerstvom financií Slovenskej republiky;

2. k o n š t a t u j e

neúčelnosť a nehospodárnosť zámeru zrušenia mestských častí hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislava z nasledovných dôvodov:

- a. st'aženie práva obyvateľov mestských častí efektívne rozhodovať o miestnych veciach,
- b. zhoršenie prístupu obyvateľov hlavného mesta k službám poskytovaných mestskými časťami,
- c. nízka efektívnosť úspory finančných prostriedkov v oblasti mzdrových nákladov a materiálneho zabezpečenia v prípade, ak služby doteraz zabezpečované zo strany mestských časí v prospech jej obyvateľov budú zabezpečované prostredníctvom detašovaných pracovísk v mestských častiach,

- d. praktické zabezpečenie výkonu kompetencií, ktoré boli Štatútom hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavu zverené mestským časťam,
- e. problematika prechodu kompetencií, ktoré zákonodarca zveril mestským časťam,
- f. problematika právneho nástupníctva rozpočtových organizácií, príspevkových organizácií a obchodných spoločností založených alebo zriadených mestskými časťami.

Dôvodová správa:

Ministerstvo financií Slovenskej republiky predstavilo verejnosti dňa 04.10.2020 strategický dokument „Národný integrovaný reformný plán - Moderné a úspešné Slovensko“ (ďalej len „reformný plán“). V kapitole 7 „Verejné inštitúcie a regulácie“ podkapitola 12 reformného plánu je predstavená reforma samospráv. Aj napriek tomu, že reforma samospráv je verejnosti prostredníctvom reformného plánu predstavená veľmi úzko, bez akýchkoľvek analýz, stanovísk a vyjadrení odbornej verejnosti, vo vzťahu k mestským časťam je konkrétna, a to doslovne, pretože na str. 104 reformného plánu je uvedené „*Obce sa nebudú zlúčovať do väčších celkov, pristúpi sa k úprave ich kompetencií na základe veľkostných kategórií. V prípade Bratislavu a Košíc bude aplikovaná len jedna úroveň riadenia (zrušia sa mestské časti)*“ . Autormi reformného plánu sú vychádzajúc z dostupných údajov zverejnených na webovom sídle Ministerstva financií Slovenskej republiky analytici a odborníci z verejného sektora. Na pripomienkovanie sa podieľalo približne 100 expertov z mimovládneho a podnikateľského sektora. Ako najvyššiemu výkonnému orgánu mestskej časti Bratislava-Devínska Nová Ves však nie sú známe rokovania, ktoré by predchádzali reforme samospráv v rozsahu, v akom ju predstavil reformný plán.

Slovenská republika je právnym štátom. Reformný plán samospráv „o nás bez nás“ je neprístupný. Zrušenie mestských častí so sebou prináša mnohé dôsledky, ktoré je potrebné vziať do úvahy a poukázať na ne. Centralizáciou dôjde k zmene pôsobnosti mnohých kompetencií, ktoré boli Štatútom hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavu delegované na mestské časti, dôjde k presunu zodpovednosti vydaných rozhodnutí, avšak dôsledky centralizácie sa odrazia predovšetkým v prístupe obyvateľov hlavného mesta k službám poskytovaných mestskými časťami. Pokial' by aj hlavné mesto Slovenskej republiky Bratislavu malo snahu o zlepšenie prístupu obyvateľov k službám, muselo by tak uskutočniť prostredníctvom detašovaných pracovísk. Zriadenie detašovaných pracovísk však neprinesie žiadnu úsporu finančných prostriedkov, predovšetkým v oblasti mzdrových nákladov a materiálneho zabezpečenia, sledovanú reformným plánom.

Aký bude prechod práv a povinností v prípade, ak sa mestské časti zrušia? Bude právnym nástupcom rozpočtových a príspevkových organizácií (tzn. aj materských a základných škôl) hlavné mesto SR Bratislava? Bude právnym nástupcom obchodných spoločností založených alebo zriadených mestskými časťami hlavné mesto SR Bratislava? Bude právnym nástupcom neziskových organizácií založených mestskými časťami hlavné mesto SR Bratislava? Aký bude prechod práv a povinností vyplývajúcich zo súdnych, exekučných konaní? Aký bude prechod práv a povinností vyplývajúci zo zmlúv, ktoré majú mestské časti uzatvorené, sú platné a účinné a sú výsledkom procesu verejného obstarávania? Vstúpi do záväzkov hlavné mesto SR Bratislava? Čo v prípade, ak má napr. 5 mestských časťí riadne vysúťažených dodávateľov na tú istú službu? Po týchto otázkach sa náuka ešte jedna. Je hlavné mesto SR Bratislava prostredníctvom svojho magistrátu schopné zabezpečiť uskutočnenie nielen týchto úkonov v praxi? V prípade, ak dôjde k zrušeniu mestských častí,

čo bude s kompetenciami, ktoré zákonodarca priznal mestským časťam v rôznych právnych predpisoch?

Nielen Štatút hlavného mesta SR Bratislavu stanovuje mestským časťam kompetencie, ale je to napríklad aj zákon č. 377/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov.

Nižšie uvádzame exkurz vybraných všeobecne záväzných právnych predpisov SR, ktoré priznávajú mestským časťam kompetencie:

- zákon č. 138/1991 Zb. o majetku obcí v znení neskorších predpisov, ktorý ustanovuje: „*hlavné mesto Slovenskej republiky Bratislava a mesto Košice zverujú časti svojho majetku do správy mestským časťam. Mestská časť môže majetok, ktorý jej bol zverený do správy, zveriť do správy správcovi, ktorého zriadila podľa osobitného predpisu*“. Akým spôsobom sa bude nakladať s majetkom, ktorý dalo hlavné mesto SR Bratislava do správy mestským časťam a tie správcom? Aký bude prechod práv a povinností?
- zákon č. 447/2015 Z. z. o miestnom poplatku za rozvoj a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov – ako to bude so správou poplatku za rozvoj, ktorú v zmysle tohto zákona vykonáva mestská časť, pričom na účely tohto zákona má mestská časť postavenie obce?
- ústavný zákona č. 357/2004 Z. z. o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov v znení neskorších predpisov - starostovia mestských časťí v Bratislave a Košiciach sa považujú za starostov obce.
- zákon č. 154/1994 Z. z. o matrikách v znení neskorších predpisov „*Matriku ako výkon štátnej správy vedie obec, v hlavnom meste Slovenskej republiky Bratislave a v meste Košiciach mestská časť.*“ po zrušení mestských časťí bude správu matriky vykonávať hlavné mesto SR Bratislava?
- zákon č. 180/2014 Z. z. o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov „*Na odovzdávanie hlasovacích lístkov a na sčítanie hlasov voličov utvára starosta obce, primátor mesta, v hlavnom meste Slovenskej republiky Bratislave a v meste Košice starosta mestskej časti (ďalej len „starosta obce“) volebné okrsky a určuje volebné miestnosti v lehote uvedenej v rozhodnutí o vyhlásení volieb.*“ „*Stály zoznam voličov (ďalej len „stály zoznam“) zostavuje a vedie obec, v hlavnom meste Slovenskej republiky Bratislave a v meste Košice mestská časť (ďalej len „obec“).* Do stáleho zoznamu zapisuje obec voličov, ktorí majú trvalý pobyt v obci.““
- zákon č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente) v znení neskorších predpisov „*Integrované obslužné miesto prevádzkuje obec alebo mestská časť v Bratislave a Košiciach, ktoré sú matričným úradom.*“
- zákon č. 150/2013 Z. z. o Štátom fonde rozvoja bývania v znení neskorších predpisov- príloha č. 3 stanovuje zoznam mestských časťí v Bratislave a Košiciach na predkladanie žiadostí.
- zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov- tento zákon zaujíma definuje pojem komunita. „*Komunita podľa tohto zákona je skupina osôb, ktorá žije v určitom zoskupení určenom najmä ulicou, mestskou časťou, obcou, mestom a ktorú spájajú spoločné záujmy, hodnoty a ciele.*“

- zákon č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady v znení neskorších predpisov „*Správu miestnych daní podľa § 2 ods. 1 a poplatku podľa § 2 ods. 2 vykonávajú v Bratislave a v Košiciach mestské časti*“ Kto bude správcom týchto daní po reforme samospráv?
- zákon č. 216/2018 Z. z. o rybárstve a o doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov „*Rybársky lístok vydáva obec, mesto a v hlavnom meste Slovenskej republiky Bratislave a v meste Košiciach mestská časť na základe žiadosti fyzickej osoby, ktorá je spôsobilá na právne úkony.*“
- zákon č. 125/2015 Z. z. o registri adries a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov „*register obsahuje pri každej adrese tieto údaje ... d) názov mestskej časti, ak sa mesto člení na mestské časti...*“ Znamená to, že po reforme samospráv údaje v registri nebudú úplné a zodpovedajúce skutočnosti?
- a iné platné právne predpisy SR.

V neposlednom rade stojí za zmienku položiť si otázku „Kto bude vykonávať pôsobnosť stavebného úradu v prípade, ak bude stavebníkom hlavné mesto SR Bratislava“? Vrátime sa do minulosti a bude ním opäť hlavné mesto SR Bratislava, ktoré mimochodom uznesením Mestského zastupiteľstva hlavného mesta SR Bratislavu č. 23/2003 zo dňa 06.03.2003 dodatkom Štatútu hlavného mesta SR Bratislavu presunulo túto kompetenciu na mestské časti? Bude hlavné mesto SR Bratislava schopné zabezpečiť, aby neboli v konaniach zbytočné prieťahy, keďže bude mať v pôsobnosti tak širokú územnú sféru?

Do úvahy je potrebné zobrať aj sociálne hľadisko fungovania mestských častí. Dovolíme si povedať, že obyvatelia žijúci v konkrétnej mestskej časti tvoria komunitu. Komunitu, v ktorej zdieľajú nielen spoločné problémy, akými sú napríklad požiadavky na zvýšenú frekvenciu vývozu komunálneho odpadu, opravu miestnych komunikácií III. a IV. triedy, miestnych komunikácií a účelových komunikácií, požiadavky na osadenie spomaľovacieho zariadenia na konkrétnej časti ulice, ale taktiež ide o komunitu, v ktorej obyvatelia spoločne zdieľajú to, čo nás spája a robí zraniteľnými. Ide napr. o zbierky školských potrieb pre rodiny zo sociálne slabších rodín, list Ježiškovi, prostredníctvom ktorého sa obyvatelia mestskej časti spoločne zomknú a pomáhajú vytvoriť nielen deťom, ktorých rodičia nežijú v blahobytte, ale taktiež týmto rodičom zabezpečiť to, čo potrebujú a čo je pre iných samozrejmosťou.

Reforma samospráv sa má uskutočniť k dátumu komunálnych volieb v novembri 2022. Vychádzajúc z reformného plánu „*Míľnik 1 k tejto reforme: 2022: Prijatá legislatíva ku komunálnej reforme: 369/1990 Zb. Zákon o obecnom zriadení, 377/1990 Zb. Zákon o hlavnom meste Slovenskej republiky, 401/1990 Zb. Zákon o meste Košice.*“ Tento Míľnik 1 je však nepostačujúci, čo vidíme aj v exkurze právnych predpisov, ktoré stanovujú mestským časťam kompetencie.

Nikto, ani obyvatelia mestských častí, ani orgány mestských častí však nedisponujú informáciou, aké dopady na výkon samosprávnych kompetencií, ako aj prenesený výkon štátnej správy by mala centralizácia hlavného mesta SR Bratislavu. Verejnosi nie je známa analýza, štúdia, z ktorej odborníci vyvodili nie tak samotnú reformu samosprávy širšom zmysle, ale konkrétnie dopady na zrušenie mestských častí.

Len podotýkame, že dvojstupňový model samosprávy je jedným z najpoužívanejších vo svete. Obyvatelia mestských častí stratia možnosť účinne a efektívne rozhodovať o

miestnych veciach. Obávame sa, že nebude zabezpečený ekonomický a sociálny rozvoj územných obvodov, ktorými sú v súčasnej dobe mestské časti.

Na základe vyššie uvedených dôvodov, ako aj zabezpečenia princípov právneho štátu predkladáme tento materiál, ktorým žiadame, aby Miestne zastupiteľstvo mestskej časti Bratislava-Devínska Nová Ves konštatovalo dôvody, pre ktoré je zrušenie mestských častí hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavu neúčelné a nehospodárne.

Stanoviská odborných komisií:

Stanovisko Miestnej rady MČ BA DNV:

Iné stanoviská: